TOIMETUS JA TALITUS:
Jõhwis, Rakwere tän 7-a
Telefon 48

Toimetaja kõnetunnid esmas päewal, kolmapäewal, neljapäewal ja laupäewal k 9—11

Kontor awatud kella 8—6

Alutaguse Teataja

Üksik number 5 senti.

TELLIMISE HIND:
1 kuu postiga . . . . 45 senti.
3 kuud „ . . . . 130 „
6 „ „ . . . . 250 „
1 aasta „ . . . 5 kr.

Tellimisi wõtawad wastu kõik postkontorid.

Käsikirjad, mis alalistelt kaastöölistelt ei tule, arwatakse maksu alla, kui neil tasunõudmine peale kirjutatud. Tarwitamata jäänud käsikirju ei hoita ilma wastawa soowiawalduseta alal.

Ilmub Jõhwis
igal kolmapäewal ja laupäewal

Kuulutuse hinnad: 1 millim. 1 weerul kuulut. küljel 3 senti, lehe tekstis ja eesotsas 8 senti. Tööotsimise kuulutused poole hinnaga. Kuulutusi wõetakse wastu lehe ilmumise eelpäewal kuni kella 12.

№ 25. Jõhwis, laupäewal, 21. nowembril 1931. a. III aastakäik.

‚Tudulinn' uus salalôbumaja?

Kuidas kolm Wladimirit ja üks Alekſei „wägistaſid" Olga Lanteri.

Westerwalli nr. 14 „preilidel" uus „teenistuskoht".

17. nowembril ilmus Narwa kriminaalpolitſeiſſe mõni aeg tagaſi Narwas Westerwalli tän. nr. 14 aſunud kaardipõrgu ja ſalalõbumaja pidaja Olga Lanter ja teatas, et neli iſikut 19. oktoobril tarwitanud tema juures wägiwalda Tallinna mnt. nr. 20 aſuwas „Tudulinna" ruumes, mis ſündinud „Tudulinna" omaniku Semjon D juureſolekul ja äſſituſel.

Olga L. ſeletuſe järgi wägistajad oli kolm Wladimirit ja üks Alekſei. Nad ilmunud õhtu hilja „Tudulinna" kööki, kus tema L. olnud kui teenija ametis riistade peſemiſega. Majaperemees D. toonud kohe pudeli wiina, mis külaliste poolt ära joodud.

Kohe peale wiina ärajoomiſt lähenenud üks meesteſt temale, kuid tema jõudnud ühele wastu hakata. Nüüd aſunud kõik neli tema kallale, kuna D käſkinud wägiwallatarwitajaid: „Kui ta karjub, ſiis andke wastu ſilmi!"

O. Lanter palus kriminaalpolitſeid koostada protokoll wägiwallatarwitajate ja Semjon D. wastutuſele wõtmiſeks. Kriminaalpolitſei poolt alustati juurdlus aſja ſelgitamiſeks.

Nagu nüüd kuuleme ei wasta aga Lanteri ülesanne tõele.

Mõni aeg tagaſi peale O. Lanteri wanglaſt wabanemiſt ſoowitas keegi Semjon D-le, kes elab naiſeſt lahus, Lanteri palgata teenijaks wõi perenaiſe kohustetäitjaks. D. oli ſellega nõus ja L. aſus teenistuskohale. Et aga „Tudulinn" wiimaſel ajal muutus Olga juhatuſel teiſeks „Westerwalli lõbumajaks", kus järjekindlalt ööſeti Narwa ja ka ſiſſeſõitnud mehed Olga endiste „preilidega" lõbutſeſid, ſiis oli D. ſunnitud Olgat wallandama, mida ka tegi. 19. oktoobril Olga enam D. juures teenistuſes ei olnud. Wägiwallatarwitajateks ſüüdiſtatud neli noormeeſt mööduſid ſel õhtul Tallinna maanteel aſuwa restoran „Lindeniſt" ja kohtaſid wiinastanud Olgat.

Wiimane tegi ettepaneku minna „Tudulinna". Sellega oldi üheſelt nõus ja mõni minut hiljem oldigi kohal. D. tundes kõiki külaliſi tõi omaltpoolt pudeli wiina. Nüüd algas lõbutſemine, mida Olga kaaſa tegi olles kõigiga päri.

Mis põhjuſel ta nüüd wiie mehe wastu walekaebuſega eſines, jääb aruſaamatuks.

Tariifi jaama ei ſaa Jõhwi.

Jõhwi wallawalitſus ja alewiwalitſus ſaatſid riigi raudtee walitſuſele wastawa märgukirja, ſoowides, et Jõhwi alewi jaam ſaaks ümber muudetud tariifi jaamaks, ſeſt kaubawedu läheb wanast jaamaſt äärmiſelt kalliks. Raudtee walitſuſelt ſaabus neli päewil Jõhwi wallawalitſuſele wastus kus tähendatakſe et praeguſel raſkel majanduslikul kehwal ei ole wõimalik ehituſt ette wõtta, ſellelohaſe aſukoha tõtt tuleb pikema maapinna tõstmine ettewõtta raudteel, ja ka need jaamahooned lähewad äärmiſelt kalliks.

lisaklasile.

Mina K. Räbiina teatan Jiſaku „Alutaguſe Teata" lugejaskonnale, et mina pole nr. 19. kirjutanud kirjutiſt: „Paraleele üheſt Alutaguſe alewikuſt.

Toimetuſe järelmärkus:

Mis teie Jiſaku ſõnumite ſaatjad räägite, Teie oskagi nii kirjutada, nii nagu kirjutab Jaan Ots. Teie peaks ju teadma lugeda ju Teie oskate need kirjad on ſaatnud toimetuſe Jaan Ots. Ärge ſuurustage eneſega rahwa, ees, ſeſt õige kirjaſaatja ei tee ſellega üldſe millalgi häält, et tema kirjutab. Wõtke ſee omale teadmiſeks.

Lugege „Alutaguse Teatajat".

Meie benſiin Leeduſſe.

Reedel, 20. now. ſaadeti riiklikuſt põlewkiwi kaewanduſeſt Leeduſt 6 tſiſterni benſiini.

Wäike-Maarja 3. laulupäewa

(19. juunil 1932) on Eesti Lauljate Liidu juhatus registreerinud.

Seni on oſawõtjaks registreeritud 19 laulukoori 635 lauljaga ning 5 paſunakoori 112 mängijaga.

Seni registreerimata koore wõib toimkonnale weel üles anda kuni 7. detſembrini ſ. a. aadresſil „Ühisgümnaaſiumi Toetamiſe ſelts W. Maarjas".

Polowernikute pealinn Porskowa.

Iga-üks teab, et meil on olemas üks pealinn ja nimelt Tallinn. Prowintſi on nagu: Tartu, Narwa, Rakwere jne. Aga wat! Ma tean weel üht „pealinna" ſee on poluwernikute „pealinn" Porskowa, ja ta prowintſid on: Podgniiwa, Sälliku, Pootſiku, Luuga ja ka oſalt Waresmetſa.

Sõna „poluwernik" tähendab, pooleuſuline. Aga tõesti, ſiin ei ole ühtegi pooleuſuliſt, puha kõik on lutheriuſuliſed. Wististi ſõna poluwernik on ſelleſt tulnud, et ſiin räägitakſe eestiwene wõi „raudtee" ſeguſt keelt, näiteks: „Tõuſe üles! ſoltſe on juba krepka lõunas." „Da, kuidas ſina elad?" jne. Wene-eesti ſegu keelele on mõjunud Peipſiäärſed wenelaſed, ſeſt eelpool mainitud küladel on nendega kokkupuutumiſi olnud.

Nüüd ei ſaa nende külade kohta midagi halba öelda. Ehk nad küll ei ole uuendustele wastuwõtlikud, aga ſee on juſt neile õnneks olnud. Seſt need talud, kes uuendustele on wastuwõtlikud olnud, on ka juba mitmed — praeguſel kehwal ajal — pankrotti jäänud. Aga Eorskowas ei ole weel ühelgi okſjoni olnud. Elawad kõik nii öelda piſitaſa ja ajawad omadega läbi. Ainult ühes wäikſemas „prowintſis" tahtſid kolm wenda eeskujulikud olla ja oſtſid endale uhke peſumaſina ja mootori. nagu nad iſe ka ütlewad: „Mõ kupili na traih maſchinu" (oſtſime kolme peale maſina). Kuid „maſchina" praeguſt tahab wägiſe talu haamri alla wiia. Seſt on juba hulk okſjoneid olnud ja tuleb neid weel.

Mõned aastad tagaſi, ſiis harrastati nois külades nõnda nim. „külakultuuri", korraldati ſimmaneid ehk nagu neid nimetaſid „guljannjadeks", kus ſiis joodi ohtrasti „wabariigi walget" lõõtſa ehk harmoska järel tantſiti ja tehti igaſuguſt rumalat nalja. Nüüd on aſi hoopis teine. Külaſſe on aſutatud agaramate noorte algatuſel „Maatulundus klubi", kuhu on ſiis kõik ümbruskonna nooremad kogunud. Korraldatakſe kohalkiu algkooli ruumes piduſid, kooswiibimiſi, kurſuſeid ja referaat-waielus õhtuid, kui ſiis wanad ja noored üheſelt waidlewad ja arutawad eluliſi probleeme. Ehk küll klubi on waewalt paar aastat töötanud, kuid ſiiski on klubil olemas oma laulukoor, näitetrupp, ſamuti ei puudu ka lawa dekoratſioon. Seda kõike tuleb panna algkooli õpetajate ja paari keſkkooli lõpetaja arwele.

Kõige rohkem ikka klubi heaks teeb tööd klubi eſimees: Wäike Peep. Ta on alati igal pool hakkamas, küll kodus küll klubis. On küll teine wäikeſe kaswuga, kuid ſiiski ei laſe ta kellegil endale liiga teha, ega tee ka teistele liiga. Alati on ta krips ja kraps. Wäikſel Peebul on need head omaduſed wiſt ka ſelleſt, et ta ratſa rügemendis teenis. Temaſt räägitakſe kah üht anekdooti, kuidas ta hobuſele ſelga ronimiſel on kolme pulgaga redelit tarwitanud. Wõib ju iſe arwata: kui mees on kõigiſt 150 ſm. pikk ja hobune on 165 ſm., ſiis ei ſaa ju teiſiti ſelga, kui peab kolmepulgaga redel abiks olema.

Jah praeguſt on Porskowa küla, kuſt nii mitmedki külad wõikſid eeskuju wõtta.

Jaan Ots.

Kohtla-Järwe argipäewa ja pühapäewa ilme.

Siis kui kaupmees kondid hunnikusse paneb. — Pühapäewa lõbud ja sinine esmaspäew.

Ei meil pole kerge kellelgi.

Esmaspäewa hommik. Kell on täpſelt pool ſeitſe. Ähmaſeſt taewaſt pudeneb järjeſt karget lumeſoola. Kõledad tuuleküüd pilluwad ſeda aegajalt rabiſedes wastu puid ja majaſeinu. Kõiki loorib weel hommikune poolhämarus, milles muſtjashallide tontidena lõmitawad kaewanduſe hoonete ja parakkide lamedad kogud. Siin ſeal wilguwad kahwatud tuled nagu uniſed hundiſilmad, ja eemalt kostab üksiku tahmaſe kääbusweduri hele huik otſekui merikajaka kilge. Muidu on aga kõik weel kaunis waikne.

Wäheaawal walgeneb. Kohtla-Järwe kaewandus oma ſuure majaderoduga awaneb waatepiiril nüüd täies ulatuſes. Silm ſeletab juba iga eſeme kontuuri, ſeletab ka inimkoguſid, kes üle põldude, heinamaade ja läbi wõſeniku rühiwad, wastu libedat lumeſadu, kaewanduſe ſuunas. Mõnel „ahw" ſeljas, latern käes, üleni ſawiſed ning porrſed. Muud kui ſuruwad aga kõigeſt jõuſt: ſaaks jälle tööle, ſaaks raha ja leiba...

Seal on tüſedaid peerilaſt — noori perepoegi, kel jõuluks waja uut ülikondo, uuſi raagnahkſeid jäärikuid, uut jaskat; ſeal on ka Karjamõiſa ja Mõiſamaa mehi, kelle lapſed ning naine kodus poolnäljas. Ei puudu tulejate hulgas ka raadikmaa aſunikkude poiſſjõmmid, taluſulaſed, ſooſauniku pojad.... ühel tarwis kodu kohendada, et üleaedſe Salmega kewadel paari minna, wõi nii, teiſel igatſeb „ſilmatera" kinki töötades olla ſiis armas ja hea; kolmas unistab aga weſiſilmil „riigiwanemaſt," ſeſt pea on alati haige, ſüda paha ja ümberringi kõik.... ſinine. Ei aita ſiin muud; kui „rohi". Ja „rohtu" peab ſaama!... On töö küll ränk ja wäſitaw, kuid eks niipalju ikkagi teeni, et trimbata ſaab. Ning palju ſiis praeguſel kitſal ajal ühele inimeſele õige tarwis läheb, ſee kui ſedagi ſaab. Teeb ehk ometi rõõmſa meelegi. Poleks ju muidu üldſe mingit tuju kanda „ahwi" ja komberdada igal hommikul ning õhtul mööda mügerikuliſi heinamaid ja konarliſi põldu. On wiſt hea minna, kui kõle tuul loobib näkku waluſat lumeſoola, nagu terawaid kiwikilde, ning ſilme ees wirwendab kõik ähmaſelt ja ſiniſelt? Ent kõigega tuleb harjuda; kui paratamuſega: ei meil pole kerge kellelgi. On waid jõuduſööw töö, walud, kannatuſed mõni hetk ſekka „iluſat ja rooſiliſt, ſiis aga jällegi ſinine päew, kannatuſed, walud ja töö uuesti otſaſt peale.

* * *

Kell ſeitſe. Töölisi wenib ſuurte ſalkadena nähtawalt elamuſt. Selleſſe inimwooluſſe kaowad ka Peeri, Karjamõiſa ja Mõiſamaa mehed. Kostab kaewanduſe hiiglakuke — õliwabriku — pikk ning wõimas wile, mis tähendab, et alganud on tööpäew. Ilus ſireen! Kaewanduſe rahwale on ſee õhku wäriſema panew „kreng" aga lauſa wastik, eriti weel esmaspäewa hommikul, mil kõikjal ſinetab. Peab tahtmatult austama kõik pühapäiſed kirewad praalingud, orgiad, iluſad kujutelmad ning haarama kätte taas raſke kang, labidas a „ſõber iirka". Tuleb tahes-tahtmata wiia oma laupäewa õhtul ſaunas puhtakstehtud nõolapp jälle maa alla, kus alati niiske pikkas pimedus, igawene öö ja kus tolmuſes, tahmaſes õhustikus muutud peagi tüüpiliſeks mooramaa meheks, ehki oled pärit hoopis Mõiſamaalt, kus kõik walged. Ja ſeepäraſt nimetawadki tööliſed wilet, mis hommikul ajab tööle „jõrinaks", kuna lõuna- ning õhtuwilet aga „lõõrituſena" tuntakſe. Kellele meeldib aga „jõrin" enam, kui „lõõritus", need on kaewanduſe echaalſed tümnikud, kel töö alaſaks kohaks, kus nad wõiwad hiilgada „ſuurustena" ja lüüa meestele „weti". On ſiis teiſed koletar'ade, aſjalikkude nägudega ning räägiwad ebalahkelt nagu kunagi „harilaſed" ja tahawad töölistelt enda kohta meeleldi kuulda „härra" ſõna. Ja kui weel mõne noorema tööliſe ſuumulguſt kuidagi kogemata kogastab tümnikule, ei: „härra inſiner"... ſiis aina muhelewad.

Käwes, maa all. Läheneb keſkpäew. Pimedais kaleeris kostub mõni hetk taſane jututõmin ja labidate kelin. Siin-ſeal wilguwad piſitillukeſed ähmaſed tuled. Siis on aga jällegi kõik waikne.

„Kus Saſs on?" küſib korraga keegi päris kõwasti.

„Eks ta laadi," wastatakſe teiſalt.

„Pole teiſt ſiin näha ei kuulda. Mis muud — wiilib kuſagil."

Wõetakſe tuli ja minnakſe otſima Saſſi ähmaſe walguſe kollal kumal liiguwad kaks meeſt nagu mustad tondid kiwirahnude ja ja ſammaste wahel. Wahel küürutawad, komistawad, peatuwad ja lähewad jälle.

„Nagu tina tuhka kadunud" tähendab eſimene.

„Nägu ſihuke kuraſt!" kirub teine. „Wõtta weel ſääraſt kolakaſt oma kampa, wõi tee ſiin midagi kahaſſe — muudkui wenitab ſeanahka."

„Jah muidu on kange mees küll, uhkustab eitedega ja . . ."

Mehed ſammuwad jälle edaſi.

„Saſs ae!" hüüab eſimene ja komistab ſamal hetkel millegi pehme otſa.

„Näita tuld! Siin on üks mees maas."

„Ära räägi!"

„Tule ja waata!"

„Ongi jah mees."

„Kuid kes wõiks ſee olla?"

„Waata kas elab wõi on! . ."

Tuli ſeatakſe nii, et ſelgesti näha on lamawa mehe nägu.

„Sa kurat ſee ju ongi wa Saſs!" hüüawad mehed nüüd nagu üheſt ſuuſt.

Saſs põõnutab aga rahulikult edaſi oma tühja waguneti kõrwal, kang mehiſelt käes, õndſalik naeratus näol, ega näi põrmugi hoolivat teiste waheleſegamiſeſt. On tõstnud ja kaewanud pſut, ſamapalju rajunud ning laadinud ja wiimaks nagu täie õigusega uinunud.

„Maaſt lahti!" mükſab ſeltſimees-tööline. „Mis kampatööline ſa magades oled . . . Meie teeme ſiin nii et ſilmad munas peas . . . Ja iſe tahab weel kodu kohendada ja naiſt wõtta! . . No ſee on waſt komeii . . Aga kui ma ſeda nüüd teiſepern Leenale räägin, kas ſaab ſiis weel Miralda juurde.

See mõjus. Saſs teeb nüüd oma uniſed ſilmaluugid lahti, wääaab end weidi wiltu ja waatab meestele otſa.

„Olid ööſel teiſepere Miralda man wõi?" küſitakſe.

„Miralda man jah," wastab Saſs poolſegaſelt ja keerab end aeglaſelt püsti, nagu oleks tal kuſagil ſuur raskus. Siis haarab aga labida ning aſub koleda hooga kühweldama, nii et kiwikillud oſekui liblikad lendlewad.

„Pruutis mees!" pomiſewad teiſed ja ſiirduwad tagaſi oma töö juurde.

* * *

Pühapäewal omab Eesti Ruhr ſootu teiſtſuguſema ilme. Kõik on ſiin waikne ning kõratu, ainult õliwabrik nohiſeb taſapiſi omaette. Isegi raſke ſuitſu- ja kaaſiwine, mis tawaliſelt loorib kaewanduſe elamuid, lähemaid metſi ja waid, on pühapäewal praegu täiesti haihtunud. Aina rõõmſalt ja uhkelt ſädeleb kõik talwepäikeſe walguſes. Lumigi näib pühapäewal walgemana majade ning puhmaste wahel.

Ennelõunat on pühapäewal inimeſi tänawail liiklemas wähe. Puhatakſe. Ent on aga päike ſaawutanud haripunkti, muutub kõikjal elawaks ja pidulikuks. Alt tööliſaſulaiſt hoowab ſiis inimeſi otſekui ſipelgaid... Kõigil uued „kostüümid" ſeljas, „läkiwaid" jalas, „tongid" peas... Ja iſegi näod on pühapäewale wastawalt muudetud walgemaiks — küll ſeebi ja weega, küll puudrijahuga, mis eriti ſilmatorkaw nooremate juures.

Jälgitakſe põnewuſega kinoreklaami, proknulatuſt jne., et otſuſele jõuda, kuhu „kaduda" õhtu ſaabudes. Ja kui ſee õhtu on weel kaugel, ſiis lüüakſe käed mehiſelt kokku ning tehakſe „kodu". Igalt „nenalt" mõnikümmend ſenti ja „riigiwara" wõi „aſunik" ongi käes. Ent wahel ei lähe ſee aga ſiiski nii libedasti — kaewanduſes on ſageli ka „riigiwedelik" otſas. Ei aita ſiis muud, kui tuleb olla rahul kodusaetud „poolhaljaga" ehk „poolwillaſega" nagu nimetawad ſeda mõned. Toomas kiitakſe ſeda eemalt külaſt, ſootagant. Ning kui ta järgi ikka päris kange himu on, ega ta ſiis nii kole hull olegi, ſeſt ſelle walmiſtajal „meiſtril" olewat kodus, ſeal all ſauna kambris, ſeatud ſiſſe päris moodne tehnika wiimaſe ſõna järgi konſtrueeritud „wabrik", milline walmistab päris ehtſat, „puuwillaſt". „Wabrikant" iſe olewat õige ettewaatlik mees ja müüwat „ſamagonni" ainult tuntud „nägudele". „Kraami" walmistamine toimuwat ööſeti, ſiis kui keegi ei näe, kinnikaetud aknaaukude taga ſaunakambris. Kui aga „wabrikandilt" ſiiski keegi poolkogemata juhtub küſima, ei: „miks ju ſaunakorſtnaſt eile weel nii hiljaööſel ſuitſu wiskas?" ſiis teeb mees pühalikwaga näo ning wastab ilmſüütult nagu laps: „Ah, keda ſiis, eks omad naiſed... Anna ja... Taali ja... peſid ſeal endid". Kui aga ſamas küſitakſe ſiis weel uuesti, et: „mispäraſt nad ſiis argipäewal, ja pealegi teiſipäewa ööſel end peſewad?" ſiis muutub „wiinameister" näiliſelt weelgi rahulikumaks ja lahkemaks ning wastab nagu pahandades: „Naiste aſi, millal tuul tuleb, ſiis logistawad... Eks mina ole keeland küll".

Ja nii müüb wanamees ſiis järjekindlalt oma ehtſat „poolwillaſt", ſeſt ega põlewkiwikaewurid teda lähe üles andma—need ju enam-wähem kõik omad „nägud". Elawad teiſed käſikäes ja peawad pidu—ikka nii nagu nõuab maine ilmawiis ja kord ning kohus.

* * *

Ent hoopis teiſiti elatakſe Kohtla-Järwe Siidiſuka külas — ſeal, kus peſitſewad need ſuuremad „ſakſad" — inſenerid ning teiſed ſelliſed peenemad mehed. On ſiin kõik otſe lauſa peenem ja uhkem. Alataſa lainetab ſiid, woolab punane wahuwein ja wahel ſekka ka ſilmaweſt, ſeſt ajad on imelikud — inimeſed iſe aga weel imelikumad, ekſiwad kes wõõra naiſe, kes wõõra mehe, kes aga wõõra tüire juure, olgu oiſtiaw ſiis kas wõi weski tolmus.

Ja paistab ſiina: ka noorſugu on ſiin wäga wiks ning wiiſakas. Kui pühapäewal tänawale jalutama tullakſe, ollakſe ikka kõigiti ſuurwormis ja hästi lõhnawas. Juhtuwad tööliſed ſedaſorti õrnemaid olendeid ſiis kuidagi tänawal oma kuuehõlmaga riiwama, ſiis tuleb kohe kuuldawale imepeenikene „tuih" nagu haige kaſſilapſe aiwastus. „Eksinud" tööliſel tuleb ſiis kõik preilna ees muidugi wabandada, mispeale ſee wõiduröõmſalt minekut teeb ja uhkelt lõõritama piſtab: „Blut rote Roſen..."

Sule Täis.

100 aastat tagasi ja nüüd.

Wirkus ja Õiglus annawad külluſe ſarwe Inglismaa geeniuſele.

Kuidas toimus kuninga sõit parlamenti.

Kuninglikkudes tallides oli sel päewal elaw tegewus, kui kuningapaar sõitis uhkes riigitõllas parlamendi awamisele.

Tõld on sama uus ja säraw, kui ta oli 1761. aastal, kui ta ehitati ja kuninga kojale üle anti.

Tõlla uksi ja paneele kaunistawad embleemilised ornamendid. Wõitja kujulus ulatab looberipärga Britanniale, kes istub troonil, käes wabaduse kepp, ning kõik Woorused ümbritsewad neid. Wirkus ja Õiglus annawad küllusesarwe Inglismaa geeniusele.

Siis kujutawad kullatud puunikerdused weel wanu Kreeka jumalaid ja jumalannasid, kes kõik ülistawad Inglismaa wägewust ja hiilgust. Teiste seas leidub ka praegusele ajale nii iseloomustaw embleem rahust, kes põletab sõja tarbeid.

Kaheksa kõrbi hobust, punastes Marokko nahast rakmetes, kaunistatud purpursete siidipaeltega ja kullatud wappidega, rakendatakse kuningliku tõlla ette.

Uhketes pidulikes rakmeis hobused rakendatakse ka kuningliku saatjaskonna wiie landoo ette, ikka kaks paari iga wankri ette. Kaks teenrit astuwad taha seisulauale.

Mõlemile kuningliku tõlla küljele asetuwad kolm teenrit ja kaheksa jalameest sammuwad hobuste juure.

Kesel õue ratsutawad kuninglik tallmeister ja tema abi, korraldawad ning juhatawad. Antakse käsk proowi liikumiseks. Wiis landood sõidawad ees, neile järgneb kuldne kuninga tõld, Kümme minutit liiguwad nad ühes suunas, kümme minutit teises suunas, kuna tallmeister tõsisel mõtlikul ilmel jälgib rongikäiku.

Posteljonide kirewad mundrid, tallipoiste ja teenrite särawad liwreed, wärwiküllased daamed, täiswereliste hobuste kindel aste, wanaaegsed wankrid ja imeilus hiilgaw tõld manawad silmi ette pilti minewikust ja panewad unustama nüüdisaja.

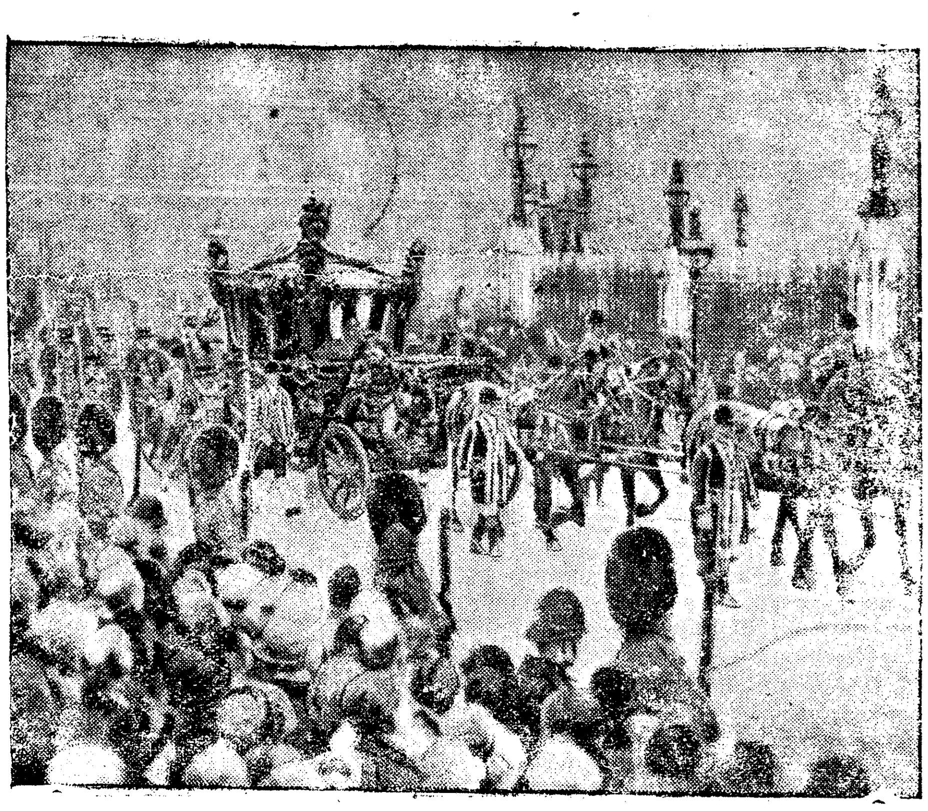

Kuningas oma esitustõllas teel parlamendi awamisele.

Kästakse sõita lossi treppi. Peatallipoiss, ratsa esimesel hobusel, juhib sõidukid läbi wärawa ja teise õue, kus ootawad kuningliku kaardiwäe ratsanikud, lossi ette.

Trepi ees ootab nüüd kuninglik tõld majesteetide wäljumist. On raske kujutleda, et sama tõld läbistas Londoni uulitsaid juba 170 aastat tagasi. Ta näib nii tuliuuena, nagu oleks ta wast eile toodud töökojast.

Wiimaks tuleb kuningapaar. Majesteedid wõtawad istet ja kuldne tõld liigub pikkamisi wälja õuest.

Briti rahwas peab kõwasti kinni wanust traditsioonest. Saja aasta eest toimus kuninga sõit parlamendi awamisele just sama pidulikult ja tõsiselt kui nüüd.

Inimesed muutuwad, aga kombed jääwad endisteks ja uued pilwed jälgiwad uulitsail kuninglikku rongi samasuguse waimustusega ja hardusega, kui nende esiisad waremalt.

Piſikiri Waſknarwaſt.

Praſdnikud ja ſurnutepäew. — Pardijahid täies hoos. — Peipſi järwe muuli ehitamiſe tööd keſtawad.

Venelaste pudruvoorid kalmistule

Kui kurdetakſe, et rahwas Peipſi ääres ja Narwa taga, kus elawad peamiſelt wenelaſed, nälgiwad, milleſt iſegi riigikogu kõnetoolilt oli juttu, ſiis on kahtlemata ſelleks ſuuresti ſüüdi wenelaste iſeloom ja elukorraldus. Wenelaſed peawad liig palju pühi ja „praſdnikuid". Ei möödu pea nädalat, kus wenelastel ei ole jälle oma „püha", mil tawaliſelt läheb lahti ſuur joomine. Näit. wiimaſe kolme kuu ſees on olnud 3 päewaſeid „praſdnikuid" 3—4 korda. Wiimane ſuurem „praſdnik" oli jälle 6.—8. ſkp.

Kõige huwitawamaks kujunes aga kahtlemata laupäew, 7. ſkp. pealtwaatajale, ſeſt ſel päewal pühitſeti ſurnute päewa. Hommikul wara hakati heliſtama juba kiriku kellaſid. Kõige omapäraſem on aga ſee, et kõik wenelaſed wiiwad omakste haudade peale kauſiga riiſipudru roſinatega. Kogu päewa liiguwad pudruwoorid ſurnuaiale: Wenelaste ſurnuaiad on täiesti korraſt ära, ühtki hauda pole üles tehtud kunagi. Nemad ei ehi haudu, waid mäleſtawad omapäraſelt, wiies hauale riiſipudru.

* * *

Waſknarwa ümbrus on Wirumaa ſuurim pardijahi koht, mida ſageli on külastanud ka kõrgemad riigitegelaſed ja kaitſewäelaſed. Mäletawasti pöörduſid ſuwel meie miniſtrid j. t. tegelaſed pardijahilt tühja kätega tagaſi — jaht ei õnnestunud. Paari wiimaſel nädalal aga pardijaht läinud eriti hoogu ja ſaak on ka hea. Paljud wanemad head jahimehed on laſknud kuni 20 parti päewas. Ka Narwaſt on ſageli ſõitnud wälja jahimehi, kes rikkaliku ſaagiga koju tagaſi on pööranud.

* * *

Peipſi järwe Narwa-jõe ſuu kaitſeks muuli ehitamine algas energiliſelt hilisſügiſel ja kestab praegu täie jõuga edaſi. Jõe ſüwendamiſelt ſaadud kiwid wõetakſe jõekaldalt praamilt maha ja weetakſe ligi kilomeetri pikkuſel hobuſeraudteel parwe ſiſſe. Muuli ehitamine kestab ſeni, kuni lõpeb jõeſüwendamine. Muuli ehitamiſe juures leiab tööd hulk hobuſemehi. — ng.

Otseühenduse rong hilines.

15. nowembril jõudis Narwa otſeühenduſe rong tunniliſe hilinemiſega. Rong nr. 6 wäljus Narwaſt õigel ajal. Otſeühenduſe rongi hilinemiſe kutſus wälja Leningradi wastawa rongi liig hiline ſaabumine. Milleſt aga ſee hilinemine tingitud, ei ole teada. Reiſijad, kes olid SSSR—i kodanikud, waguni ſaatjate ſeletuſel jäid Kingsſeppa järgmiſt rongi ootama, et Narwaſt ei ſaaks edaſiſõit katkestatud. Seetõttu ka ei olnud mõttet hommikuſe rongiga tühja otſeühenduſe wagunit edaſi Tallinna ſaata, waid ta jäeti Narwa, kuſt 16. ſkp. päewaſe otſeühenduſe rongiga tagaſi N. Weneſſe läks.

Eesti parimad ping-pongitajad tulewad Narwa.

21. ja 22. now. on wõimalus narwalastel näha Eesti parimaid pingpongitajaid. Nimelt wõiſtlewad Narwas n. n. „Aſtra" kutſel Tallinna N. M. K. Ü. mängijad, kuhu kuuluwad Eesti meister Frants, Weſſel j. t. Eſimeſed wõitſid teatawasti läinud aastal Tallinnat külastanud Ungari ilmameister Mechlowitſat ja kuuluwad ſeega ilma parimate hulka. „Aſtra" poolt mängiwad Auber, Kabral, Müülbach, Pruun ja Palm. Kui Narwa tahab pealinna wõita, ſiis peab tal kahtlemata wõiſtluſt õige tõſiſelt wõtma.

Kuulutage
„Alutaguse Teatajas".

Äride rännang Narwas.

Südalinna kaupluſed koliwad äärelinna.

Sissetulekud majadest wähenewad

Äride wõi kaupluste aſendite poolest pole Narwa linn enam ſee, mis ta on olnud umbes 700 aastat tagaſi. Kõik ſüdalinna tähtſamad ärid on ſüdalinna raiooniſt rännanud Peetri platſi ümbruſesſe ja tänawale, mis ühendab Peetri platſi raudteejaamaga. See äride ſuur rändamine on ſündinud wiimaſe 10 aasta jooksul. Waremalt oli ſuuremate äride wõi Narwa kaubanduſe tſentrumiks Suur tänaw, kuhu nüüd on jäänud ainult kaks ſuuremad kaubamaja, kuna kõik teiſed ſuuremad kaupluſed ſüdalinna raioonis on kadunud. Selle läbi walitſeb päewal ſüdalinna raioonis waikus ja wäikeſt elawuſt toowad 3–4 kooli õpilaſe liikumine, kes kaſutawad ſuurt tänawat kooli minemiſeks ja tagaſi tulemiſeks. Samuti on weel Suure tänawasſe jäänud õhtune traditſiooniline jalutuskäik, mis pärit endiſeſt Wene ajaſt ſelle wahega, et Wene ajal loeti aristokraatlikuks jalutada kirikupoolſel kõnniteel ja „plebs" liikus teiſel pool kõnniteed, kuna aga nüüd enam ſeda wahet ei peeta.

Ühenduſes äride rändamiſega on ka linna wälimuſelt palju muutnud. Kes juba 10 aastat Narwat pole külastanud ja nüüd Narwa ſõidab, ſellele näib Narwa hoopis wõõrana wälja.

Äride ſüdalinnaſt lahkumiſe põhjuſeks on ſee, et ſüdalinna raiooniſt on ära kaotatud heinaturg ja linnaturg, mis ſüdalinna pidas elawuſes. Oſaliſeks põhjuſeks on ka ſee, et nüüd piir ligi, kõigeſt 9 kilomeetrit, kuna waremalt iſegi Jamburiſt (üle 25 kilomeetri) käidi Narwas kaupu oſtmas. Kaupluste koondamiſt Peetri platſi ümbruſſe Posti ja Joala tänawasſe on eſile kutſunud turg Peetri platſil, mis ſuurenenud kahe ſüdalinna turu likwideerimiſel.

Äride rändamiſe läbi on nüüd ſüdalinna majaomanikud ſaanud waluſa hoobi. Sisſetulekud on majadeſt wähenenud üle 50%, kuna ſamal ajal uues raioonis on üürihinnad umbes ſama palju tõusnud, kui ſüdalinnas langenud.

„E. Unioni" agent kõrwaldas raha?

15 tunnistajat punaſe laua ees.

Asjaarutamine lükati edasi.

13. ſkp. oli Narwa 1. jaosk rahukohtuniku juures arutuſel kinnitusſeltſi „Eesti Unioni" kohaliku agendi Wold Martowſoni ſüüteoaſi. Kaebealuſt Martowſoni ſüüdistas kinnitusſelts „Eesti Unioni" kohalik peaagent A. Tanne wõõra wara omandamiſes. Nimelt on kaebealune M. kinnitusſeltſi agendina kinniswara omanikelt kinnituſt wastu wõtnud, kelledelt ſaanud kinnitusraha 73,77 krooni ſuuruſes koguſummas 17. iſikult.

*

Kohtus ſelgus, et kaebealune polewat ſeltſi peaagendile wastawaid andmeid annud ja jättis kinnitajatelt wastuwõetud raha Tannele hoopis edaſi andmata. Kuna kinnitajad mitmenädaliſe ootamiſe järgi kinnitusſeltſilt poliiſe kätte ei ſaanud hakkaſid nad aſja ehtſuſe juures kahtlema. Pöörati peaagendi poole, kusjuures ſelguski wõõra wara omandamiſe fakt. Peaagent Tanne taſus „Eesti Unionile" oma taskuſt poliiſirahad ja agent M. wõeti wastutuſele.

Kohtus nõudis Tanne kaebealuſelt, et ſee talle poliiſide rahad ära taſuks ja kohus teda wastawalt karistaks.

Kohtuſſe on ilmunud 15 tunnistajat.

Kaebealune ei ſalga, et ta kinnitusrahaſid on wastu wõtnud, kuid olewat kõik Tannele edaſi annud. Ainult Arthur Wolbergi käeſt polewat ta weel kinnitusraha kätte ſaanud. Kuna tunnistaja A. W. kohtuſſe ei ilmunud, lükkas kohtunik aſjaarutamiſe edaſi ja karistas A. W. kohtuſſe mitteilmumiſe päraſt 10-krooniliſe raha trahwiga.

Skautpoiste grupid tuletõrjeseltside juure.

Päästetöödel tuletõrjujaid awitama.

Narwa skautide malewal on praegu kohaliste tuletõrjeseltsidega läbirääkimised käimas selle üle, et kõigi tuletõrjeseltside juure saaks asutatud skaudipoiste grupid. Poisid oleksid tuleõnnetuste ajal tuletõrjujatel päästetöödel abiks. Suuremad poisid aitaksid kohe tulekustutustöö juures, kuna aga nooremad (15—12 a. wanused) peaksid rahwahulgas korda.

Narwa linna wabatahtlik tuletõrjeühing on juba põhimõttelise nõusoleku annud skaudigrupi loomiseks sama ühingu juure, kus ongi kuuldawasti selle kohased eeltööd käimas. Teiste tuletõrjeühingute juure asutatakse grupid hiljem, siis kui linna wabatahtliku tuletõrjeseltsi juures juba esimene koondis töötab. Skaudid kuuluwad üksikute seltside juure rajooni järele, et sel moel oleks kergem häire korral kokku tulla.

Uue tee ehitamine Narwa ja Narwa-Jõeſuu wahele algas.

Uue teiſe klaſſi tee ehitamine Narwa ja Narwa-Jõeſuu wahele on juba alanud. Uue tee ehitamine ſünnib Wiru maawalitſuſe, Narwa-Jõeſuu alewi ja Narwa linnawalitſuſe poolt, kusjuures ſuurem oſa tee ehitamiſt laſub Wiru maawalitſuſe õlgadel.

Ulakate wägiteod.

Läinud meie lehe weergudel oli juttu ulakate „wägitegudeſt", kes hiliſõhtutel ſüigawad linna käidawamatel tänawatel äride witriinid täis. Nüüd on ulakad iſegi niikaugele läinud, et kleebinud ſolid-äride akendele paberilipakaid kompromiteeriwate pealkirjadega. Pühapäewa warahommikul nägid waraſed jalutajad Joala tänawal aſuwa „Uniwerſaali" waateaknal ſilti pealkirjaga „pankrott." Kes ulakuſega hakkama ſai, ei teata.

— —

3-as kunstinäitus.

Jooni Narwa kunstnike sügisparaadilt.

Kunstinäituſt wõib olla mitmelaadſelt: kas üksiku kunstniku toodangu eſitamine teatud kunstnike koondiſe, rühmituſe, näitus wõi kogu kunstnikkonna loomingu paraad. Selline kunstnikkonna paraad on praegu Tallinnas kujut. kunsti ſihtkapitali walitſuſe näituſel, mis tahab olla eesti kujutawa kunsti igaaastane tõus wõi mõõn. Kuiwõrd ſihtkapitali näitus taotletud ſihti ſaawutab, ſelle kohta on rohkesti lahkuminewaid arwamuſi ja kahtlemata põhjendatult. Kõigepealt jury ebamäärane tegewus paraadtööde walikul, mis on kohati lauſa aſjatundmatu, on tekitanud kunstnikkonnas laialdaſt pahameelt ja on aſet leidnud ſkandaale, mis ſihtkapitaliwal. halba warju heidawad ning ühtlaſi killustawalt mõjuwad kunstnikkonnale.

Prowintſi kunstikoondiſed peaks õigupooleſt olema wabad ſelliſeſt intrigeſt tingitud wahejuhtumeiſt. Siin pole nii laiaulatuslikke kunstiparaade on wõimalik organiſeerida ja ſeepäraſt ſuhteliſelt on wähem wõimaluſi kunstiſkandaalide tekkimiſeks. Teiſeks ſiin puuduwad mitmeſuguſed erinewate kunstiwoolude fanaatiliſed jäljendajad, mis häwitab kunsti käſitluſeſt tingitud wastolude eſile kerkimiſe wõimaluſe.

Siiski aga ei ole ſeda ſuudetud.

Jätkuwa Narwa kunstiühingu 3 da kunsti ſügisnäituſe awamine ei teostunud ſünnitusmaludeta. See on ſeda imelikum, et antud juhtumil olid eſinejad iſe oma tööde paradeerimiswäärtuſe kindlaksmääraiad, loobudes igaaastaſeſt traditſiooniſt — jury'ſt. Kunstnike konflikt ähwardas iſegi kujuneda miniatüürſeks ſihtkapitali kunstiſkandaaliks, ſeſt üks eſineja ähwardas Johanſon Albergiaadi eeskujul oma tööd näituſe awamiſpäewa eelõhtul näituſelt ära wiia! Waſt pikemate „diplomaatiliſte" läbirääkimiſte tulemuſena ſaadi kriitiliſeſt momendiſt üle ja konflikt lahendus ſiiski waikſelt.

Igatahes õnneks meie lokaalſele kunstnikkonnale.

*

Eriliſelt ſilmapaiſtwaid ja kunstiküpſeid meiſterteoſeid 3. ſügisnäitus ei paku, wõi paremal juhtumil on neile lähenewaid wäga wähe, ſamuti wähe, nagu on meie rahwa noores walmiſes elus weel üldſe wähe küpſet walmimiſt, küpſet elamõiſtmiſt, küpſet ilme kujunemiſt, küpſet ſtiili.

Üldiſelt wõttes ſuurem oſa teoſeid käſitluſe iſeloomult, koloriidilt ja joonte ilmes ei küündi üle keſkpäraſuſe; paistis mõni erand. Üldkokkuwõttes aga ſiiski on märgata näituſe taſemel tunduwat paremuſt eelmiſeſt aastaſt. Samuti wõib fikſeerida rõõmustawa ſelgena mõne eſineja terwiklikku loomingu kunstiliſt ja ka tehniliſt arengut eeſtkätt wärwide käſitlemiſes, wõrreldes waremate eſinemistega ning mõneski lõuendis wõib leida maailmiswäärſuſt. Ses ſuunas arengu jatkudes ei ole wõimatu 3 dal ſügisnäituſel eſinejaiſt mõne kunstniku kerkimine, kes wõib edukalt wallutada iſegi Pariiſi „ſügisſalongi" wõi „Au Sacre du Printemps" kunstigaleriit. On ſinna pääsnud eneſearengu kaudu omal ajal Wiiralt, Adamſon, Teder, Kalmus ja teiſedki, miks ei wõi ſiis praeguste eelduste juures ſama tõuſu teha mõni neiſt wiieſt. (Mõni ſeepäraſt, et pole igakord hää olla „ennustaja" ja wiieſt ſeepäraſt, et prl. Wilma Hermanni arengu wõimaluſed wõiwad ilmeneda waſt aasta wõi paari päraſt)

Oleti ſoodſate aineliste wõimaluste awanemiſe puhul mõni neiſt ongi juba küps Pariiſile, eriti nüüd, kus ſealſeis kunstiringes on ſuured rühmade lipukirjad kadunud ja pole enam kõrgeid waheſeinu kubismi, ſürrealismi ning kõikſugu muude mõeldawate kunstiwoolude ja koolide wahel. Maalingu wäärtuſt ei katſuta enam tõsta wõi alandada kooliga, milleſſe kunstnik kuulub waid oskuſega, loomingu andekuſe ja tehnikaga. Selline ſkeptikus aga loob ſoodſa pinna debüteerimiſeks. Ent kahtlemata nõuab ſee julguſt. Loowalt walmilt wõib aga julguſt loota.

*

3 dal ſügisnäituſel eſinejaiſt.

Aleks. Iljin on eſitatud wõrdlemiſi tugewasti. Eriti maastikus ja ka akwarellis. Eſimeſes wärwide taipamine ja ſulatamine on domineeriw kogu näituſel. Siis on Iljin weel wabanenud kadunud Werberi koloreeringu mõjudeſt, mis waremalt eſinemiſil ſageli warjaſid ta lopſakat omapära. Tarwitſeb waid pilk fikſeerida ta „Kuurid"-ele (nr. 3), et ſes weenduda. Julge pintſlitööd ja ſamawäärne wärwidekombinatſioon ilmeneb ka „Sügiſes" ja „Suur-ſaare motiiwis". Iljin ei armasta ſuurt pindalo, ent ſeda tugewam on ta ulatuſelt wäikſemal lõuendil. See aga nõuab peent wiimiſtelu ja terawat kunstiwaistu. Iljinil neid mõlemaid on. Tunda annab end waheſt ſiiski kooli puudus. Akwarellis ſee langeb aga ära ja ſiin loob ta juba eitamatult elawa teoſe (Ingeri motiiw" ja 4. Peetri tän. nr. 11 ja 12).

Aleksander Normak walmistab meeldiwa üllatuſe „Park ſügiſel" ja „Õhtu'ga". Mõlemad on koloriidilt elurõõmſad ja optimiſmi ſiſendawad. „Õhtu" päikeſeküllaſus eriti ſuudab haarata oma walguſe ja warju efektidega ning julge kollaſega. Joonististega Normak aſetſeb peaaegu endiſel taſemel, ſiiski aga „Torm" (17) ja „Kaluri onn" (19) kajastawad tugewat poeetiliſt arengut.

Kunstilooming peab olema kunstniku hinge, ſiſemiſte elamuste tundelikkuſe ſaawutis. Siis ſuudab ta mõjule pääſeda. Normak oma waſtſemais õlimaalinguis ei ole küll eſitanud kunstniku hinge, ſiſemuste tundelikkuſe ſaawutis. Siis ſuudab ta mõjule pääſeda. Normak oma waſtſemais õlimaalinguis ei ole küll eſitanud kunstniku hinge nüanſide tipploomingut, ent ſiiski tendentſi ſelleſſe.

Wold. Pelli maalinguis ilmeneb oſalt weel kuidagi naiiwſeid käſitluswiiſe. Eriti ſeda „Supelrannas" ja „Linn talwel". Wiimaſes wärwid on küll ka walgusküllaſed, ent waheſt liig heledad, kontraſtſed. Walge, rooſa, roheline, kollane — järſult ja terawalt üleminnes mõjuwad nagu poolikult, kawandlikult. Et aga Pell ſiis wõib häid loota, ſeks jatkub „Riigi ſillaſt", mis on endaſt küll tänulik aine, ja — indiwiduaalſe arwamuſena — „Wana pargi wärawaſt". Wiimaſes lopſakas koloriit on juba taſakaalu wiidud.

— —

Eelteade. Lähemal ajal lastakse müügile Eesti Punase Risti loteriipiletid. Loterii on 5 klassiline. Peavõit 1.000.000 senti. Loterii ülejääk läheb Seltsi kopsuhaigete sanatooriumi laiendamiseks ja täiendamiseks.

Tellige Eesti Punase Risti loteriitähti.

Aaderess: Tallinn, Niguliste tän. 12 — 6. Telef. 451-59. Punase Risti loteriitoimkond.

„Narwa krahw“ erepunases rüüs.

Kuidas killuſtati Narwa kiutööliste ühing.

Sotsid haarasid töölisi lõa otsa.

Narwas on kolm ſuuremat tekstiiltööſtuſt, kus kokku töötab kuni wiistuhat töölist. Tööliste ſeletuste järgi ametiühinguliſelt organiſeerimatus on end terawalt tunda annud. Ametiühingu järgi tunti wajaduſt, kuid ei oſatud midagi ära teha.

Narwas oli olemas küll Tallinna Waksali puiestee kiutööliste ühingu oſakond, kuid ſee, nagu kiidab üks pealinna leht, ei kannud mingiſuguſt ametiühingu iſeloomu.

Sama lehe teatel wiimaſe paari aasta jooksul ſee „oſakond“ oli muutunud otſekoheſeks prowokatſioonipeſaks. Ta oli kõikſugu õnneküttide pelgupaigaks, kes ühingu käesolewa aasta esimeſel poolel lõpulikult ſurma wiiſid.

Tekkis wajadus uue aſjalliſe tekstiiltööliste ametiühingu järgi, mis ſeiſaks wankumatult rahwuswaheliſel kindlaksmääratud ametiühinguliste põhimõtete aluſel.

Narwa aktiiwſemad tegelaſed aſuſid tööle ja nüüd olewat aſi niikaugel, et Narwa tekstiil tööliste ametiühingu põhikiri on regiſtreerimiſel ja ſelle kinnitamiſel wõib uus ametiühing aſuda tööle.

*

Narwa kiutööliste oſakonnas lewinenud lahkumistöö, nagu mõned töölised teawad rääkida, käesolewa aasta esimeſel poolel.

Aſuti ſuure õhinaga ühingu oſakonnaſt wälja lööma „paendlaſi.“ Wiimaste all mõeldi aga neid wäheſeid töölisi, kes weel olid kuidagi ühingusſe peatama jäänud. Praegu iga kuu korraldati juhatuſe ümberwalimiſi, ſeſt ikka olid jälle ilmſiks tulnud „paandlaſed.“

Ja nii keſtſid need juhatuſe ümberwalimiſed kuni käesolewa aasta esimeſe poolenl, mil Narwas äkki esile kerkis uus ſuurus, ei keegi muu kui tuntud majaomanik ja ärimees L. Mitt, ehk nagu Narwa töölised teda nimetawad: „Narwa krahw.“ Ühel ilſel tunnil oli Mitt omale ſelga tõmmanud erepunaſe rüü ja aſus korraldama kooſolekuid, kus eſines otſeprowokatſiooniliste kõnedega.

Ei läinud kuigi kaua, kui Mitt ühes teiſe Narwas tuntud majaomaniku **Klementiga** ja **Paukiga** ſokutatigi kiutööliste ühingu etteotſa.

Mitt ja ta kamba otſekoheſeks ülesandeks oligi ühingu lõpulik lagastamine.

Kui liikmed olid ühingust wiimſeni põgenenud, korraldanud Mitt oma kambega weel wiimſe wõldujoomingu ja kadus kaasſastega jäljetult. Mitu kuud oli „Narwa krahw“ kadunud just kui tina tuhka. Nüüd on ta aga jällegi kerkinud filmapiirile, ſeſt tunda olla jällegi ſaagilõhna.

*

Nagu täiendawalt kuuleme, ſes uues, registreerimiſel olewas Narwa tekstiiltööliste ametiühingus figureeriwad ninameestena **ſotſid**.

Nii!

Näib, kui kauaks töölised ſotſidegi kaheſkeelſeid lubaduſi uſuwad!

Eesti Caruso esineb Narvas.

Milly Nõmtaki wiimane eſinemine operetis „Ilusaim naisteſt“

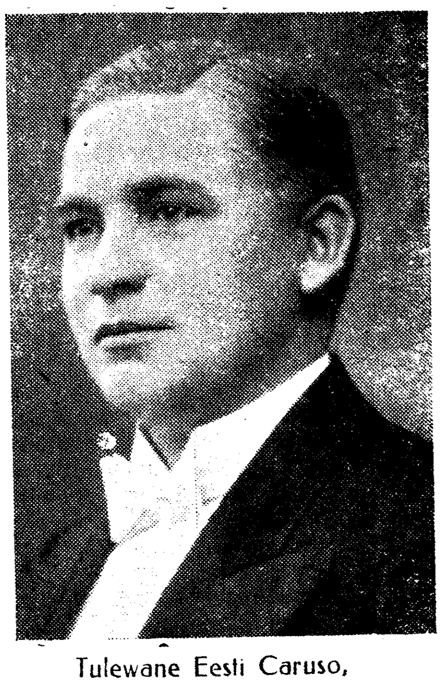

Tulewane Eesti Caruso,
Martin Taras, esineb
25. nowembril Narwa teatris.

Laupäewal, 21. nowembril tuleb Narwa teatris rahwaetendusena „Poliitika“, milles esineb Truude osas esimest ja wiimast korda M. Nõmtak.

Pühapäewal, 22. nowembril operett „Ilusaim naistest“ Milly Nõmtaki kaastegewusel. M. Nõmtak esineb peaosas, mängides würstinna Alici. Pühapäewane esinemine on ka wiimane, sest esmaspäewal sõidab prl. Nõmtak Narwast jäädawalt ära.

Teine operett „Ilusaim naistest“ on oma sisu ja muusika poolest wastaw meie praegusele elule ja publiku nõuetele. Kiire tempo, tants, nali ja laul, ning tüüpide rohkus tuletawad meele läbiöönud „Dolly'd“ ja „Meedi'd“.

„Ilusaim naistest“ tegelased: würstid, würstinnad, boheemlased, näitlejad, tantsugirlid, mustlased ja endiseid wõimukandjad. Pääsede eelmüük awatud. Samal päewal kella 3½ wiimast korda „Põrunud aru õnnistus“. Kolmapäwal, 25. nowembril kell 8 õhtul Eesti tenorilaulja, tulewase Eesti Caruso-Martin Tarase kontsert. Tema esinemise puhul kirjutab muusikaarwustaja Richard Otto Günther: „Woolaw kauniskõla tuli siin kuuldawale nii wõidukalt, et peaaegu wõis unustada weel täiesti koolitamatu hääled puudused. Ka häälelise andumusega lauldud eesti rahwalaulud awaldasid tugewat mõju. Kuna lauljal peale selle on omane erakorraline muusikaline meel, siis on täiesti wäljaspool küsimust, et wõib saawutada wäga palju.“

Martin Taras on praegu 33. eluaastas ja tohib loota, et praegu ta iseloom on seda kindlustatum igasuguste tõkestuste wastu.

Pääsete eelmüük kontserdile awatud. Teatribüro.

Käitiswanemate walimine Narwas ja Alutagusel.

Wirumaal käitiswanemad oſalt weel walimata.

Walimiste üldpilt tööinspektori walgustusel.

Riigikogu poolt wastuwõetud käitiste ſeadus, mis jõusſe astus 1. okt. käesolewal aastal, teeb ſunduslikuks ſuuremate wabrikute ning tehaste omanikel, kus töötawate tööliste hulk küünib ſeaduſe poolt ettenähtud normini — walida käitiswanemate nõukogu, kelle ülesanne on tööliste huwide kaitsmine.

Mil määral edeneb käitiswanemate walimine Narwas ja Wiru maakonnas aſuwates wabrikutes ja kaewandustes, laſeme kõnelda ſiinkohal tuginedes tööinſpektorilt ſaadud andmetele.

⁂

Käitiswanemate walimine wiidi läbi esimeſena Wirumaal Kukruſe riiklikus põlewkiwi kaewanduſes, kus töötab 793 walimisõiguslist kodanikku. Walimisteſt wõttis oſa 330 töölist, kes waliſid 4 käitiswanemat ja 4 aſemikku. Kohtla-Järwe põlewkiwikaewanduſes aſet leidnud käitiswanemate walimiſe lõpptagajärgede kohta pole tööinſpektorile andmeid kinnitamiſeks eſitatud, mille tõttu puudub ka nimetatud ettewõtteſt üldpilt.

Küttejõus oli kandidaatide ülesſeadmine 17. now. Kunas lõpulik walimine läbiwiiakſe on raske kindlaks teha. Ka puuduwad praegu andmed niihästi Eesti Kiwiõli kaewanduſe, inglaste õlitööstuſe, Port-Kunda tſemendiwabriku ja Rakwere aſuwate wabrikute kohta. Nimetatud ettewõtetes ſünnib walimine kandidaatide ülesſeadmiſeks nowembrikuu jooksul.

Mis puutub kohalikkudesſe ettewõtetesſe, ſiis peale a.-ſ. „Willa“ on teiſed kolm ſuuremat tekstiil-tööstuſt käitiswanemate walimiſed läbi wiinud. Kreenholmi wabrikud, kus 2025 hääleõigusliſt töölist töötab, wõttis walimisteſt oſa 1709 inimeſt. Waliti 9 käitiswanemat ja 9 aſemikku. Narwa linawabrikus käis walimas 1295 töölist, kus waliti 8 käitiswanemat ja wastaw arw aſemikke. Kalewiwabrikus wõttis walimisteſt oſa 89% tööliste üldarwuſt, kes waliſid 4 käitiswanemat ja 4 aſemikku. A. S. „Willas“ on eeltööd walimiſeks käimas. Walimine ſünnib 23. ja 24. nowembril.

Kuna maal paljud tegewuſeta lauawabrikud alles talwe tulekuga tööle hakkawad, ſiis ollakſe ka ſeal walimiſed läbi ühel aluſel nende ettewõtetega, kus juba walimiſed on läbi.

Tööinſpektorile pole ſiiani proteste eſitatud ebaſeaduslikult walitud iſikute kohta kes käitiswanemate nimekirjas figureeriwad.

N.-Wene rong katkes piiril.

Nõuk. — Wenemaa üleanderong, mis koosnes üheſt reiſi-, üheſt poſt- ja ametwaguniſt jõudis 18. ſkp. kl. 9.30 õht. piirile. Seal teostati N.-Wene poolt kontrolli, mistõttu rong peatus.

Rongi uuesti liikuma hakates, katkes ühel wagunil haak. Seda märgati ja paranduſe järgi jõudis rong Narwa 10 minutiliſe hilinemiſega.

Skautidele oma kino.

Neljapäewaſt alates hakkab Narwa ſkautide malewa juures töötama oma kino. Esialgſelt korraldatakſe kinoetenduſi üks kord nädalas, kuid hiljem on kawatſuſel kinopäewi ſuurendada. Malewal oli filmiaparat juba ammugi olemas, kuid polnud wõimalik filme demonſtreerida, ſeſt nende ſaamine oli ſeotud raskuſtega. Nüüd on aga ſaawutatud filmide kaſutamiſeks mõningaid hõlbustuſi.

Ka töötoad „lonkawad“.

Kreenholmi wabriku töötoad töötawad nüüd ſeniſe 4 päewa aſemel 3 päewa nädalas. Tööpäewate arwu wähendamine on tingitud wabrikute oſaliſeſt käiguſt. Et Kreenholmi wabrikutel, wähemalt lähemas tulewikus, igaſuguſed wäljawaated puuduwad töö korralikuks jaluleſeadmiſeks, ſiis enne jõulut mingit muudatuſt ette ei wõeta.

Tänuawaldus.

Narwa Aleksandri kiriku koguduſemajas 15 nowembril ſ a, korraldatud loterii-allegrii andis puhaskaſuſid (korjanduslehtede tulu ühes arwatud) 81058 ſenti.

Kõigile tegelaſtile, toetajaile ja annetajaile, eriti aga Kreenholmi wabrikuwalitſuſele, „Puhk ja Poegade“ ärile, Narwa majaomanike pangale, Narwa ühispangale ja hr. wabrigant Tiitſole — awaldada ſüdamelikku tänu loeb oma meeldiwaks kohuſeks

Narwa Aleksandri kogud. juhatus.

Narwa, 18 now. 31. a.

Laudade näitus Naisseltsis

Narwa Naisſelts korraldab pühapäewal, 22. nowembril ſ. a. oma ruumes (Suur tän. 12) toitudega kaetud laudade näituſe. Naisſeltſis näete Teie kui lihtſa ainetega wõib maitſerikkalt katta pulma-, pidu ja koduſed lauad. Näitus keſtab ainult üks päew kella 10—7 p. l.

27. nowembril algawad Naisſeltſis kuulſa tantſuõpetaja J. Nõmmiku juhatuſel tantſukurſuſed, kawas: rumba, tango ja teiſed uuemad tantſud.

Juhatus.

Majaperemehed ja jalgteed

Kelle ehitada on jalgteed Tallinna maanteel?

Majaomanike nõupidamine 6. alg. ruumes.

18. now. õhtul oli Tallinna maanteel nr. 30 (end. 6. algk. ruumes) Tallinna maantee-äärsete majaomanikkude koosolek. Päewakorras oli ainuke punkt jalgteede ehitamise küsimus. Läbirääkimise tulemus oli see, et majaperemehed, kes linnarentnikud, ei arwa õigeks, et neid jalgteid tegema sunnitakse.

Et linnawalitsuse liikmeid kohal ei olnud (oli linna arhitekt ja maamõõtja ainult), siis jäi küsimus, kelle ehitada jalgteed tuleks, linna wolikogu otsustada. Arhitekt teatas, et juba tulewal, nädalal eeltööd hädaabikorras ettewõetakse; seks ajaks peawad aiad ja puud, mis plaanitsetud jalgteede ette, mahawõetama, millega ka koosolijad täiesti nõustusid.

—

Male.

Nädala ülewaade.

N.E.M.S-i meiſterturniir on juba lõppſtaadiumi jõudmas. Wiimaſes woorus lõpetati ainult paar partiid: O. Mauer wõitis Matleſeni ja Esſenſon — Scheeli, kuna Saareleſe ja Moikowi waheline partii jäi poolell.

Linna paremusjärjekorraturniiri esimeſes woorus on lõpetatud kõik partiid järgmiste tagajärgedega: Rumjantſew 1 — Mankow 0, Saareke 1 — Bäck 0, Reſew 1 — Jääger 0 ja Scheel 1 — Juhnowski 0. Järgmiſes woorus kohtawad wõitjad omawahel, ſamuti ka kaotajad. Kõige ſuuremat aega wajas Reſewi ja Jääger'i waheline partii, lõppedes pärast 10 tunniliſt keſtwuſt eelmiſe wõiduga. Arwatawasti jääb nimetatud partii kogu turniiri rekordiliſeks ſaawutiſeks.

Partii nr. 1.

Mängitud N.E.M.S.-i meiſterturniiril 9. now. 1931. a.
Walged: R. Pruun.
Mustad: O. Mauer.

Irregulaarne awang.

1. Rf 3, Rb 8—c 6,2. C 2—c 4, e 7—e 6, 3. b 2—b 3, Rg 8—f 6, 4. g 2—g 3, d 7—d 5, 5. Of 1—g 2, of 8—e 7,6, cc 1—b 2, 0—0, 7. 0—0, d 2—d 4, 1) 8. Rb 1—a 3, a 6 9. Rf 3—g 5, Rf 6—h 5,10. Rg—5—h 3 e 7—e 5 11. e 2—e3, g 7—g 6, 12. f 2—f 4 2) oe 7—e 5 13. Ld 1—e 2, e 5—e 4. 13) 14 Rh 3—f 2, d 4—d 3, 15. Le 2—d 1, f 7—f 5, 16. g 2—g 4, Rh 5—g 7, 17. g:f, g:f, 18. Kg 1—h 1, Ld 8—e 7, 19. Ra 3—ü 1, Rc 6—b 4, 20. Rb 1—c 3, Rb4—c 2, 21. Rc 3—d 5, Le 7—f 7, 22. Rd 5—f 6 Kg 8—h 8, 23. Rf 6—h 5, Kf 9—g 8, 24. Rh 5:g 7, Wg 8:g 7. 25. 0:g 7, L:g 7, 25. Wa 1—b 1, 0:e 3! 27. d 2:e 3 ?? 28. Re 3 4) Walge alistus.

Märkuſed:

Walged waliwad modernſe awangu, et alata poſitſiooniliſt mängu, teades raskuſt muil tingimuſil wõitlemiſeks metſiku ataagi wastu, kuid ſee ei päästa.

Selle käiguga jääb ettur e 3 nõrgaks, ſaades edaspidi walgeile „kirstunaelaks“. Järgnew wastaſe käik on löögiks ſelle naela pea pihta. Mustad mõistawad nõrkuſt kaſutada.

2 Ei tohi muidugi mitte kumbagi etturit lüüa. Walgete ſenter on läbimurtud, nende laagris walged ruudud on wäga nõrgad, mille abil wastasjõudude ſiſſetungimiſega weel rohkem ruineeritakſe juba ſeni wäikſe liikuwuſega wäge.

3) Walge alistus, ſeſt et matt wõi lipukaotus on paratamatu. Ka tekſt: käiguta oli walgete ſeis lootuſetu, waatamata kwaliteedi ülekaalu: näit. 27. Rf 2—h 3, oc 8—e 6 järgnewa ähwarduſega Wa—g 8.

Uued paberossid

„Kolumbus“

25 tükki 25 senti.

Paberossid „KOLUMBUS“ on walmistatud 1930. a. lõikuse lõunamaade tubakate hästi õnnestunud segust.

A.-S. „Sirena“.

Majanduskriiſi põhjuſed.

N. Köstneri loeng 'Ilmarises'.

Narwa Rahwaülikooli korralduſe oli läinud pühapäewal Narwa Eesti Seltſi „Ilmariſe“ ſaalis korraldatud erakorraline loeng, milleſt elawalt oſa wõeti. Kuulajaskonna hulgas oli terwe Narwa majanduſe ringkond linnapeaga eesotſas.

Loenguga eſines tuntud majandusteadlane N. Köſtner, kes kaunis põhjalikult ja piltlikult walgustas kuulajaskonda maailma majanduskriiſi põhjusteſt ja rahandusolukorraſt.

Kapitaliſtlikus riigikorras nähtub kriis ſiis, kui majanduslik areng ſeisma jääb wõi hakkab tagurpidi minema. Praegu oleme kriiſi ajajärgus. Teraw kriiſi ajajärk keſtab harilikult 1—1½ aastani ja ta kordub 10—11 aasta tagant kaunis järjekindlalt. Eelwiimane kriis oli 1920—1921 a., milleſt 10 aastat on möödunud. Kriiſil on omad head ja wead. Kriiſi ajal kõrwaldatakſe halwad tööstuſed ja ſamal ajal on ka ſurmale pühendatud tööstuſte lõõk walus. Läheb kaua aega enne kui lahtilastud töölised leiawad tööd teistel aladel.

Kriiſi põhjuste kohta on olemas lahkuminewaid arwamiſi. Ühed arwawad, et ſelleks on ſüüdi kinnine Wenemaa, teiſed jälle panewad ſüükoorma kullale, nagu oleks kullatoodang wähiſeks jäänud. Kinnine Wenemaa ja kuld ei ſaa aga kriiſi põhjusteks olla. Lahtine Wenemaa oleks wõinud kriiſi weelgi ſuurendada, ſeſt Wenemaal ei ole tõusnud terawilja wäljawedu, waid langenud. Wenemaaſt on lahti löönud rida pikrikke, kuhu ſuured wabrikulinnad on wõinud rohkem maſinaid mahutada kui ſee oleks aſet leidnud lahtiſe Wenemaa ajal. Samuti ei ole ka kuld kriiſi põhjuſeks. Kuld on raha tate ja kullatoodang aastas on peaaegu endine — 600 tonni. Seega tuleb kriiſi põhjuſeid mujalt otſida.

Kriiſi põhjuſed hakkawad kerkima esile ſelle juures, et iga riik püüab palju rohkem wälja- kui ſiſſewedada. Tekib ſuur wõistlus. Paljude kaupade müük läheb alla oma hinna. Maailma turul on praegu leiwahind 3 korda odawam kui meil. Kunſtlikud hindade hoidmiſed pole tagajärgi annud. Kanadas püüti kunſtlikult niiſu hinda [illegible] wähem normaal kõrguſes hoida. Kopera'iiwi poolt osteti määratu ſuurel arwul niiſu üles ja farmeritele makſeti kõrgemat hinda (esialgu 2 ja hiljem 1 dollar buſheli eeſt) kui ſee oli maailma turul, ſelle tagajärjel ſuurenes külwipind ja kaewaſid terawilja tagawarad ning krahh muutus möödapääſematuks. Praegu makſab buſhel ainult 40 ſenti. Samuti on lugu olnud kunſtſiidi-, kohwi-, ſuhkru- ja gummitööstuſega. Kunſtlik hinnahoidmine ainult pikendab kriiſi.

Ping-pongi wõistlused.

Laupäewal peetakſe „Aſtra“ wõimlas Tallinn-Narwa linnadewõistluſt ping-pongis. Narwa poolt eſinewad Wiru meister R. Aiber, J. Kabral ja Müülbech, Tallinna meeskonna kooſseis pole weel teada, kuid Freniſt ja Weeteli kaaſawõistlemine on ikkagi kindel. Laupäewal on wõistluste algus kell 5 p. l. Pühapäewal kell 12 päewal korraldab n. ü. „Aſtra“ ſamas ruumes Narwa lahtiſeid ping-pongi meiſtriwõistluſi.

Kuidas on wõimalik ühe loteriipiletiga 105 korda wõita

— Seda wõib igaüks näha 26 nowembril s. a.
ÜENÜ loterii loosimisel

Rutake kupongide ära saatmisega, sest muidu kaotate 104 wõidu wõimalust.

Tänapäewa liiklemishädaohtudest.

Ainetel J. Tiiſfeldt.

Autode ſuunanäitajateſt.

Autode ſuunanäitaja hädatarwilikkuſt ja otstarbekohaſuſt peab tunnustama elawamais liiklemiskohtades (riſtteedel, tänawa nurkadel platſidel jne.) eriti ega ööſel. Juht käſi ei ſuuda kaugeltki ſeda otstarwet täita. Tänawate riſtlemiſel, kus paremale wõi waſakule ſoowitakſe ſõita, pole kaugeltki ſee paras koht, kus üks wõi teine käſi peab tegema ſuuna näitamiſe liigutuſt. Seſt juſt ſiin lähewad juhil mõlemad käed jõuwankri juhtimiſeks hädasti tarwis. Peab ju ſel ſilmapilgul tähelepanu ſõiduki juhtimiſele pühendama, tarlikult weel ſignaali andma, parajasti käiku wahetama wõi koguni tõmbama käſipidurit. Nende tegewuste loeteluga on juhil mõlema käe jaoks tegemiſt küllaldaſelt, nii et igaſugune käte kaſutamine liikumiſe hädaohutuſe mõttes pole juſt ſoowitaw. Tarwitades ſuunanäitajat, on juhil enne riſtteele jõudmiſt küllaldaſelt aega ſelleks, et näitajat ſeada, nii et riſttee kohal end täielikult wankrijuhtimiſele pühendada wõib. Suunanäitaja ſoodustab ſuuresti liikumiſe juhtimiſt. Tema tarwitamiſega ei näe ainuükſi teine ſõiduk kawatſetawat ſõiduſuuna, waid ka liikumiſt juhtiwal politſeinikul kergentatakſe ſellega tööd. Ka jalakäija wõib riſtteel rahulikult üle tänawa ſammuda, kui ta lähenewa jõuwankri ſuunanäitajat näeb. Suunanäitaja ſiſendab wastuwaidlemata nii ſõitjalle kui jalakäijalle hädaohtuſe tunde.

Kokkuwõttes on ſeni makswad korraldused, mille järgi ſõidukite juhid ſuuna muutmiſel (heli) ſignaale andma peawad, olnud teatud määral otstarbekohaſed. Liiklemiſe hädaohtude wiimiſtlemiſeks on aga ſoowitaw, et jõuwankritele tehtaks ſuunanäitajate muretſemine ſunduslikuks. Soowitawamateks on oſutanud ſuunanäitajad, mis aſuwad ſõiduki kummalgi pool küljes umbes juhi õla kõrguſel, ilmuwad nähtawale tarwiduſe korral eraldudes ſõiduki külješt ja on nähtawad nii ette kui taha poole. Waſakpoolne oſut näitab ſõiduki waid waſakus ſuunas pööramiſt, kuna parempoolne ſama tegewuſt parempoolſes ſuunas. Pimedas peawad oſutid ilmtingimata walgustatud. Loomulikult peab oſutite konſtruktſioon wõimaldama kergelt käiteſaadawat tegewusſepanemiſt ja nii, et ſelle all liikumiſe juhtimine ei kannataks.

Autojuhtide kriminaalwastutusest.

Autoliikumiſe halb külg ſeiſab ſelles, et õnnetuste arw, mis on ühenduſes ſelle liikumiſega, kaswab alataſa; tänawliikumiſe õnnetuste kroonika märgib terwed read autoõnnetuſi linnades, alewites ja maal. See tekitab tarwiduſe kontrollida nende abinõude tarwituſelewõtmiſt, mis meil on käſitamiſel ühelt poolt ſarnaste wäärnähete ärahoidmiſeks, teiſelt poolt aga — neiſt tekkida wõiwate tagajärgedega kõrwaldamiſeks (juhtimislubade äraw õtmine, rahatrahwid kinnipidamis-karistuſed jne.)

Õnnetuste endi ärahoidmiſe mõttes omawad esmajärgulise tähtſuſe muidugi administratiiwſed abinõud. Nii pea kõikides maades wastawad omawalitſusaſutiſed, politſeiwõimud jne. kirjutawad ette, kuidas tuleb liikuda jõuwankritega, misſuguſe kiiruſega tohib liikuda jne.) ühe ſõnaga ſundmääruſed oma [illegible] pooleſt peawad kohalduma aja nõuetele, kuna ſeadusandliſed abinõud oma wäljatöötamiſe ja wäljaandmiſe keerulſuſe tõttu jääwad ajaliſelt tunduwalt maha neiſt nõueteſt, mida neile eſitab elu. On ſelge, et mehhaniliſed ſõiduwahendid oma iſeäralſuſe tõttu nõuawad palju eriliſt ja mõjuwaid abinõuſid nende poolt tekitatud mitte õiguſepärastele huwiderikkumistele wastuſeiſuks. Ei ſaa ſalata, et liikumiſe õnnetuste tekitajateks on wäga tihti autojuhid. Need, kes on jälginud autode liikumiſt, kes on lugenud politſeiprotokolle ja ſüwenenud wastawatesſe kohtuprotſesſidesſe, teawad wäga hästi, et paljud autojuhid ja ſõitjad tänawaid ja maanteid peawad mingiſuguſeks wõiduſõiduteeks, kus wõib arendada makſimaalſet ſõidukiiruſt, ſelleks, et hiljem tuttawatele kiidelda, et on ſõidetud maha nii pikk distants niiſuguſe lühikeſe aja jooksul ning tunnikiirus on kohati ulatanud iſegi nii mitmekümnele kilomeetrile. Ei hoolita oma ega ka teiste, tänawatarwitajate eluſt, terwiſeſt ja waranduſeſt. Juhtunud õnnetuste puhul tuleb ſüüdlaſel muidugi kanda kahjud kui ka ſee ei leia iga kord teostamiſt— palgatud autojuhilt pole midagi wõtta, autoomanik, kui ta iſe ei juhi, kahju eeſt ei wastuta. Teiſel juhul kuigi kahjukannataja ſaaks raha wigastuste rawimiſe kulude katteks, hukkunud weolooma wäärtuſe jne., kuid kõiki kahjuſid ei ſaa taſuda ometi mitte rahaga, ei ſaa lombakut teha kõndijaks, ſurnuksaetut ei ſaa äratada ellu olgugi, et üksikutel juhtudel kadunu perekonnale ülalpidamiſe raha wälja mõistetakſe.

Ülaltooduſt ſelgub, et autojuht wastutus ettewaatamatuſe tõttu omab kõrwaliſe iſiku (resp. kahjukannataja) ſuhtes märkſa intenſiiwſema kardetawuſe kui näiteks tawaliſe ſõiduwoorimehe ſamaſiſuline määrtegu. Tähendatud eriline kardetawus kriminaalõigusliku ſeiſukohaſt mõjutab autojuhi ſüüteo wäliſt külge, mis loob eelduſt nim. ſüüteole kõrgema ſanktſiooni (karistusmäära) nõudmiſt. Selles ſuunas ongi tänapäewa kriminaalſeadusandlus hakanud ſündmuſt, mis autodega ettewaatamatut tõttu käſitawad, kwalifitſeerima kui endiſeſt kõrgematesſe karistusmäärade liikidesſe kuuluwaid.

Näiteks joobnult ſõitu ilmunud autojuht ei wastutaks üksnes mitte nagu harilik ſurelik ainult joobnud olekus awalikku kohta ilmumiſes, misſugune ſüütegu ähwardab rahu head korda ja julgeolekut, waid ka weel ſelle eeſt, et oma elukutſe iſeäralſuſe (wastutusrikkus inimelude ſuhtes) tõttu tema joobnud olek oſutub alati ja iſeäranis kardetawaks lähedal olijatele. Meil makſew ſeadus awaid. R. T. 30 — 1929. a. nr. 218, annab õiguſe administratiiwaſutiſtele wõtta ära iſikuilt, kes ei ſuuda juhtida nõuetekohaſelt ja julgeolekut kindlustawalt autot, neile warem wäljaantud juhtimiſeload. Sääraſt puhtpolitſeiliſt abinõu tuleb praeguſel ajajärgul teatud määral edaspidiste õnnetu juhtumiste ärahoidmiſeks küllalt otstarbekohaſeks pidada. Walmiwa uue liiklemis- ja jõuwankrite ſeaduſe eelnõu näeb ette iſiklikkude karistusmäärade normi tõſtmiſt rängematel juhtumistel kuni 8 kuud wangistuſt.

Nii oſutub, et praeguſed järelwalwe aſutiſed: omawalitſus ja politſei ei ſaa mööda minna karistamiſe meetodiſt, ſeſt ſeni kaua, kui inimestes on walitſemas teatud nõrkuſed, jääb ſee ſüsteem igaweſti püſima ükskõik mis kujul ja näol.

Kiriklik teade.

Iiſaku kirik. Pühap., 22 now. Surnute mälestuspühe. Laululehed. Teenib kog. õpetaja. Samal päewal kell. 12.30 p. Iiſaku muuſika — kirjandusſeltſi ſaalis koguſe **loterii-allegrii**. Loterii ajal kontſert Laulab Narwa teaatri laulja hra Muurmetſä. Pääs loteriile makſuta. Juhatus palub liigete arwukat oſawõttu.

Lord Kylſant.

Endine „Royal Mail'i laewaühenduſe direktor, mõisteti tänawu ſuwel aastaks wangi walesti koostatud bilansſide päraſt. Hiljuti läks ta wanglasſe karistuſt kandma.

Madrus uppus jõkke.

16. nowembril kell 7.45 min. hommikul leiti Narwa jõe harujõe Wiroja ſüwendustöödel ſüwendaja „Igolaſe" juureſt jõeſt ſama laewa madruſe Oskar **Otſa** laip. Et laiba juures mingiſuguſeid wägiwalla tundemärke ei leitud, ſiis tuldi arwamiſele, et O. on õnnetult ſurma leidnud uppumiſe tagajärjel, mis ka hiljemſel arſtliſe-järelwaatuſel õigeks oſutus.

15. ſkp. õhtul läinud O. Ots küla peole, kus wõtnud ohtralt napſu. Arwatawasti ei leidnud ta ööſel laewa tagaſi tulles pimeduſes laewamaandumiſeſilda ja langes jõkke, kuſt ei ſuutnud joobnud olekus wälja ujuda. Oskar O. oli 27 a. wana ja wallaline.

Haigekasſa loengud Kohtla-Järwel.

Üldiſe haigekasſa korraldusel on laupäewal 21. now. rahwamajas loengud tööſt ja hoolekandeſt. Kõnelewad eksminister d. **Johanſon** ja töö ja hoolekande direktor **Sonin**. .

Inglaste õliwabrik ostab põlewkiwi Kohtla-Järwelt

Iga päew 6 wagunit.

Kohtla jaama juure ehitatud inglaste õliwabrik, ostis ennem põlewkiwi „Kiwiõliſt.". Nüüd on hakanud põlewkiwi ostma Kohtla-Järwe riikliku põlewkiwikaewanduſeſt.

Igapäew läheb inglastele 6 wagunit põlewkiwi.

Kohtla-Järwe õliwabriku uus juhataja.

Kohtla-Järwe õliwabriku ja laboratooriumi juhatajate kohad ühendatakſe. Õliwabriku juhatajaks jääb ühtlaſi ka praegune laboratooriumi juhataja **R. Luts**, kuna praegune juhataja **Wõhrmann** omalt kohalt lahkub.

Tellige „Alutaguse Teatajat".

Kõik tarvitajad

ostavad endale moodsaid

ball- ja tänavkingi

ja igasugu jalanõud ainult

K. PITSI ärist

JOALA T. 16, NARVAS.

Suurim valik botikuid hind alates 325 snt.

Sõidu auto

Chevrolet odawasti

müüa

Küsida slt.

Müüa

odawalt korras

kontori-

pult,

otstarbekohane ärijuhatajale, wõi direktorile.

Iisaku alevikus võtab

„Alutagse Teataja"

tellimisi wastu

hra Karl Räbiina

Matmise lehti ja

kõiki trükitöid

ning ajalehtede

kuulutusi

Wõtab wastu

„Alutaguse Teataja"

talitus.

Mäetaguse walla

Atsalama laata

peetakse 25. now. s. a. Atsalama poe juures.

Wallawalitsus.

Toilas

maja müüa

Kõlbab pansioniks ja elamiseks. Maja ümber 2 wakamaaline park. Hind 185.000 senti. Teataid saab slt. „Toila maja".

„Alutaguse Teataja"

tellimine aasta lõpuni maksab

90 senti.

Elukindlustus

loob aluse püsiwale ja kindlale majanduslikule olukorrale tulewikus.

Põllumehed ja kõik kodanikud!

Soodsaid ja ajakohaseid kindlustuswiise, odawa algpreemiaga esimeste kindlustusaastale wältel wõimaldab Teile

Kindlustusselts

„EESTI"

Asut. 1907. a.

Kõige suurem ühistegeline kindlustusettewõte kodumaal.

Wastutussummad üle 180.000.000 sendi.
Tasutud kahjusid üle 150 000.000 sendi.

Seltsi walitsus: Tartus, Suurturg 10, oma majas.

Jõhwi esitaja W. MUSTEL.
Rakwere m. 7-a, telef. 48.

Kas olete

majandusliku kitsikuse wastu wõideldes ära kasutanud kõik abinõud, mis Teid eesmärgile aitaksid?

Kindlasti — ei.

Kõige tähtsam neist abinõudest on kahtlemata Teie oma tarwitajateühisus.

Milles seisab siis tema tähtsus?

1) **Tarwitajateühisus müüb täiewäärtuslist kaupa,** sest ta on liigete oma ettewõte, kes mingisugust kauba wõltsimist ei luba.
2. **Tarwitajateühisus kõrwaldab wahekasu saamise,** sest ta muretseb kaubad kas otse walmistajatelt ehk kõige parematest esimestest ostuallikatest ja müüb neid õiglase hinna eest. Müügist tekkinud ülejääk jagatakse, peale kulude mahaarwamist, liigetele nende ostusummadele wastawalt ära.
3. **Tarwitajateühisused püüawad kaubamüügis kõige otstarbekohasemat ja odawamat süsteemi luua,** et iga tarwitaja kulusid kokku hoida.
4. **Tarwitajateühisused wõitlewad alati elukalliduse, omakasu püüdmise ja majanduslisle kriiside tekitamise wastu.**
5. **Tarwitajateühisusest ostes jääb kapital, mille ostja liikuma paneb,** ostja enese wõimupiiridesse, sest tarwitajateühisuse liikmena olles wõib tema ühisuse peakoosolekul kindlaks määrata need juhtnöörid, kuidas tema kapitalidega tuleb talitada. Eraettewõttest ostes ei ole ostjal enam mingit ütlemist kauba eest wäljaantud raha kohta.

Tarwitajad! — Teie ostusummad on suure tähtsusega majandusline jõud. Ärge neid juhusliselt ära andke omakasu püüdwatele isikutele, waid tehke kõik kaubaostud oma tarwitajateühisuse kauplusses ja liituge ühisuse liikmeks.

Jõhwi Tarwitajateühing.

Abikauplused Toilas ja Raudil.

Wastutaw toimetaja: W. Mustel O.-ü. „Narwa Kirjastus-ühiſus" trükk. Wäljaandja: o.-ü. „Narwa Kirjastus-Ühiſus"